Okullarda "Tek Din, Tek Mezhep" Dayatmasına Son Verilmeli, Zorunlu Din Dersleri Kaldırılmalıdır!

Demokratik bir toplumda din eğitiminin ilgili taraflar tarafından tartışılıp eleştirel değerlendirmelerde bulunulması olağan bir durumdur. Ancak bu tartışmalarda çoğu zaman bilimsellikten çok, siyasal-ideolojik hedeflerin belirleyiciliğinin, dini siyasete alet edenlerin toplumu inançlar üzerinden bölerek yedekleme anlayışının egemen olduğu bilinmektedir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, **laik eğitim dinsizlik eğitimi değildir.** Çünkü laiklik, doğrudan doğruya inançlara ve onların varlığına dayalı bir kavramdır. Bu nedenledir ki, laik eğitimin dinsizliğe, ateizme davetiye çıkaracağını savunanlar, toplumsal yaşamın tüm alanlarında dini kuralların egemen olmasını isteyenler, farklı inanç ve düşüncelere saygı duymayan, farklılıklara tahammül edemeyenlerdir.

Türkiye'de benimsenen zorunlu din eğitimi politikaları ile bireylerin ve devletin hayatında dinin konumunu ve bireylerin günlük yaşantısında oynadığı rolü arttırmayı, hatta belirleyici olmasını öngören bir yapıda örgütlenmesi hedeflenmiştir.

Zorunlu din dersi uygulaması, kişinin dininin bir ayrım ve eşitsizlik unsuru olarak kullanılmasına neden olduğu gibi, devletin bütün din ve inançlar karşısında tarafsız kalmamasına, ağırlıklı olarak tek bir dinin tek mezhebini öğreterek, diğer dinsel inançlara karşı açık bir adaletsizlik yaratılmasına yol açmaktadır.

Okullarda zorunlu din derslerinde okutulan büyük ölçüde İslam'ın Sünni mezhebinin kurallarıdır. Bu nedenle zorunlu din dersi uygulamalarını savunanların iddialarının aksine, bütün din ve inanışlar öğrencilere eşit mesafede tanıtılmamakta, bu durum eşit olmayan ve ayrımcı uygulamaların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Laik toplum düzeni, bütün din ve inançtan insanların, eşit koşullarla, aynı kurallara uymak durumunda bulundukları, hiç kimseye ya da gruba dinsel ayrıcalık ve üstünlük tanımayan bir toplum düzenini ifade etmektedir. Laikliğin temelinde farklı inanç ve dinlerdeki insanlar arasında eşitliğin sağlanması vardır. Bunu yapabilmek için laik devlet tüm din ve mezheplere aynı mesafede durmak, dine bakışında mutlak olarak tarafsız olmak zorundadır. Hiçbir toplum tamamen aynı inancı paylaşan insanlardan oluşmadığına göre, tüm inançlara aynı mesafede bulunması gereken devletin sadece bir mezhebin ya da dinin eğitimini zorunlu ya da seçmeli olarak vermesi aynı derecede yanlış bir uygulamadır.

İnsanı merkeze alan laik bir eğitim anlayışı tüm insanların eşit, saygıdeğer, öğrenme ve gelişmeye açık olduğunu savunurken, din merkezli bir eğitim anlayışı insanları inanan-inanmayan, dindar-dinsiz olarak ayırarak, bir kısmını üstün ve değerli, diğerlerini ise dinden sapmış hatta düşman ilân etmektedir. Böyle bir zihniyetin toplumda sürekli kamplaşmalar yaratması ve bu kamplaşmalar üzerinden toplumun birbirine karşı kışkırtılması mümkündür. Sorun, dini bilimselleştirmek ya da bilimi dinselleştirmek sürecinde ortaya çıkmaktadır. Doğru olan her şeye bilimin gözlüğü ile bakmaktır. Bilim "bilim" olarak, din "din" olarak kaldığı sürece gerçek işlevlerini yerine getirebilecektir.

Okullarımızda, üstelik devlet aracılığıyla ve zorunlu olarak, yalnızca belli bir din ve belli bir mezhep öğretilmektedir. Bu durum, Türkiye gibi çok kültürlü, çok dinli ve çok mezhepli toplumlarda, birçok sıkıntının doğmasına yol açmaktadır. Türkiye'de dinin siyasallaşması ve siyasal çıkarlara alet edilmesinin engellenmesi, ancak devletin dinden elini tamamen çekmesiyle olanaklıdır.

Sorunun, laiklik, din ve vicdan özgürlüğü açısından çözümü açıktır ve dünyanın pek çok ülkesinde de örnekleri uygulanmaktadır. Devlet, din işlerinden bütünüyle elini çekmelidir. Bütün dinlere ve inanmayanlara eşit mesafede durmalıdır. Nüfus kâğıdında din hanesi bulunmamalıdır. Hiçbir resmi işlemde kimseye dini ve inancı sorulmamalı, bir dine inananlar ibadetlerini istedikleri gibi yapmalı, hiçbir inanca karşı ayrımcı uygulama yapılmamalıdır.

Eğitimde Ayrımcılığa ve Dayatmalara Son Verilmeli, Herkesin Anadilinde Eğitim Alma Hakkına Saygı Gösterilmelidir!

Eğitimin, temel bir insan hakkı olarak evrensel ölçekte kabul gördüğü bilinmektedir. Bunun altında yatan en önemli neden, eğitimin insan kişiliğinin tüm yönleriyle gelişmesinde çok önemli bir faktör ve insanların kendilerini gerçekleştirmeleri ve özgürleşmeleri ile doğrudan ilişkili bir süreç olmasıdır.

Eğitimin temel bir insan hakkı olması, kamusal sorumluluğu, yani devletin herhangi bir ayrım gözetmeden herkese nitelikli eğitimi, parasız olarak sunmasını gerektirmektedir. Her türde ve düzeyde eğitim; sınıf, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, politik görüş, etnik köken gibi ayrımlar yapılmadan herkese eşit koşullarda sağlanmalıdır.

Çoğu zaman yasalarda ifade edilen "eşitlik" kavramı, sadece hukuksal bir anlam taşımakla kalmaktadır. Gerçekte eğitim hakkından ve dolayısıyla eğitim olanaklarından her bireyin "eşit" bir şekilde yararlandığını söylemek mümkün değildir. Çünkü herkese eşit eğitim olanakları sunmak, herkese yeterli "eğitim hakkı" sunmak anlamına gelmemektedir. Kişilerin anadilleri, yetenek farklılıkları ve yaşam koşulları onlara farklı eğitim olanakları sunulmasını gerektirebilir.

Nitelikli eğitimin bir hak olarak örgütlenebilmesi için sadece belirli düzenlemeler yapmak yetmez. Çağdaş ve nitelikçe yeterli bir eğitim hakkından bahsedebilmemiz için eğitim; herkesi kapsamalı, yeterli sürede verilmeli, ulaşılabilir olmalı, kamu hizmeti olarak örgütlenmeli, parasız olmalı, içeriği çağdaş, bilimsel, laik olmalı ve resmi dil yanında diğer anadillerde de yapılabilmesi mümkün olmalıdır.

Demokratik, laik ve bilimsel bir eğitim sisteminin oluşturulmasının öncelikli koşulu, eğitim bilimlerinin temel ilkesi olan her çocuğun kendi anadilinde eğitim almasıdır. Anadilinde eğitim, çocukların zihinsel gelişimlerinin, öğrenme yeteneklerinin ve sağlıklı bir kimlik edinmelerinin olmazsa olmaz koşullarındandır. İlköğretim çağına kadar kendi anadili ile dünyayı ve çevresini tanıyan çocuğun yabancısı olduğu bir dil ile eğitime başlaması, pedagojik açıdan kabul edilmez bir durumdur. Bireylerin kendi anadillerinde eğitim hakkından yoksun bırakılması, çocukluktan itibaren zihinsel gelişimi ve kimlik edinme sürecini olumsuz etkiler.

Anadili eğitimi ilkokuldan başlayarak tüm eğitim basamaklarında ve daha sonra da bir yetişkin olarak sürdüreceği yaşamındaki başarısında temel belirleyicilerden bir tanesidir. Birey, toplumsal ilişkiler sistemine anadili ile katılır, anadili ile toplumun bir parçası olur. Birey kendi diliyle diğer dillere oranla daha rahat düşünür ve aldığı eğitimin içeriğini daha rahat kavrar, kendine güvenir ve toplumsal bir varlık olarak kişiliği daha iyi gelişir. Anadilinde eğitim alan çocuğun resmi dil başta olmak üzere diğer dilleri öğrenmesi daha kolaydır.

Anadili; iletişim yeteneği, temel bilgiler, toplumsal alışkanlıklar, duygularını yaşayabilme ve hepsinden önemlisi gelişmiş bir düşünme yeteneğinin kazanılabilmesinin temelini oluşturur. Anadilini okul yaşamına katmamak; tüm bu çabaların, çocukların sağlıklı düşünmesinin ve yetişmesinin okul dışında bırakılması, okul çağına kadar yaşadıkları, yaptıkları dilsel faaliyetin aşağılanması yok sayılması demektir.

Bireyin kendisini gerçekleştirme sürecinde anadilin büyük etkisi vardır. Kişi anadili ile daha etkili iletişim kurmakta ve algıları daha güçlü, net ve çok yönlü olmaktadır. Bu noktadan hareketle; bireyin kendisini gerçekleştirmesinde önemli bir etkisi olan anadili eğitiminin etkin bir biçimde kullanılması şüphesiz başarıyı arttıracaktır.

Eğitim hakkının gerçekleşebilmesinin ve eğitim hizmetinden eşit biçimde yararlanabilmenin koşullarından olan her çocuğun kendi anadilinde eğitim alması sağlanmalıdır. Eğitimde ayrımcılığa ve dayatmalara son verilmeli, herkesin anadilinde eğitim alma hakkına saygı gösterilmelidir!

EĞİTİM SEN
Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası